

**ממשל תאגידי, פרטים נוספים
ונספחים
30.09.2017**

הדוח על הסיכונים ותאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il < אודות > מידע כספי < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים ובאתר מגנ"א של רשות ניירות ערך: www.magna.isa.gov.il

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
תוכן העניינים

עמוד	
א. ממשל תאגידי	
204	שינויים בדירקטוריון
204	המבקרת הפנימית
ב. פרטים נוספים	
205	השליטה בבנק
205	מינויים ופרישות ומבנה ארגוני
206	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
209	דירוג אשראי
ג. נספחים	
210	שיעורי הכנסה והוצאה

שינויים בדירקטוריון

כיום, מונה הדירקטוריון 12 דירקטורים.

למידע בנוגע לשינויים בהרכב הדירקטוריון שאירעו במהלך הרבעון הראשון לשנת 2017 ראה פרק [שינויים בדירקטוריון בדוח הכספי לשנת 2016](#).

ביום 29 במרס 2017 וביום 9 באוגוסט 2017, הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36א לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 (להלן "הוועדה למינוי דירקטורים"), הודיעה לבנק על רשימת המועמדים מטעמה לבחירה כדירקטורים באסיפה הכללית של הבנק לשנת 2017, וזאת בעקבות הודעה מקדימה בדבר כוונת הבנק לזמן אסיפה כללית שפורסמה ביום 15 במרס 2017 (ראה דיווח מידי מיום 15 במרס 2017 (אסמכתא: 01-024366-2017)). הרשימה הנ"ל כללה, בין היתר, את ד"ר ס. חאג' יחיא (כיהן באותה עת כדירקטור במעמד "דירקטור אחר" - דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 111ד(א)(2) לפקודת הבנקאות 1941 (להלן: "דירקטור במעמד דירקטור אחר")), פרופ' ח. לוי (כיהן באותה עת כדירקטור חיצוני בהתאם להוראה ניהול בנקאי תקין מס' 301 של הפיקוח על הבנקים) ואת הגב' צ. סמט (כיהנה באותה עת כדח"צ בהתאם להוראות חוק החברות, תשנ"ט-1999 (להלן: "דח"צ)). ה"ה ס. חאג' יחיא ו-ח. לוי סיימו את כהונתם הראשונה כדירקטורים בבנק ביום 29 בספטמבר 2017 וביום 31 באוקטובר 2017, בהתאמה¹. כמו כן, ביום 17 באוגוסט 2017 גב' צ. סמט (דח"צ) ומר דוד אבנר (דירקטור במעמד "דירקטור אחר") סיימו את כהונתם השנייה כדירקטורים בבנק².

ביום 3 באוקטובר 2017 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של הבנק, במסגרתה: (1) נבחר ד"ר ס. חאג' יחיא כדירקטור במעמד "דירקטור אחר" לתקופת כהונה שנייה בת שלוש שנים אשר החלה ביום 30 באוקטובר 2017, לאחר קבלת הודעה בדבר אי התנגדותה של נגידת בנק ישראל למינויו³ וכן; (2) נבחרה הגב' צ. סמט, שכיהנה עד ליום 17 באוגוסט 2017 כדח"צית בבנק, כדירקטורית במעמד דירקטורית חיצונית לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין אשר עומדת גם בתנאי כשירות דח"צ ובהסדר פרטני (לפירוט ראה סעיף 1.4.2 בדוח זימון האסיפה הכללית אשר פורסם על ידי הבנק) לתקופת כהונה שלישית בת שלוש שנים, בכפוף לאישור המפקחת על הבנקים, או אי התנגדותה, והחל ממועד קבלת האישור או היעדר ההתנגדות כאמור.

למידע נוסף בעניין האסיפה הכללית, ראה דיווח מידי של הבנק מיום 28 באוגוסט 2017 אודות כינוס אסיפה כללית שנתי (מספר אסמכתא: 01-074968-2017), דיווח מידי משלים של הבנק מיום 28 בספטמבר 2017 אודות כינוס אסיפה כללית שנתי (מספר אסמכתא: 01-086014-2017) ודיווח מידי של הבנק מיום 3 באוקטובר 2017 אודות תוצאות האסיפה הכללית (מספר אסמכתא: 01-087916-2017).

ביום 5 ביולי 2017 פרסם בנק ישראל עדכונים להוראת נוהל בנקאי תקין 301 ("הוראה 301 המעודכנת") שנועדו לשפר את אפקטיביות עבודת הדירקטוריון ולהגביר את כשירותו המקצועית של הדירקטוריון. במסגרת הוראה 301 המעודכנת שולבו שינויים שמטרתם לאפשר לדירקטוריון לשים בעבודתו דגש על הנושאים המהותיים ביותר לבנק, בין היתר, על ידי מתן אפשרות להאציל חלק מהחלטות לוועדות הדירקטוריון. שינויים מרכזיים נוספים ששולבו בהוראה 301 המעודכנת כוללים: צמצום מספר הדירקטורים המקסימאלי ל-10, במקום 15 דירקטורים כיום וזאת עד ליום 1 ביולי 2020 כאשר בהתאם להוראת המפקחת על הבנקים כבר במהלך שנת 2017 על הבנק להפחית את מספר חברי הדירקטוריון שלו ל-13; הרחבת ההגדרה של "בעל ניסיון בנקאי" והעלאת אחוז הדירקטורים הנדרשים להיות בעלי ניסיון בנקאי; דרישה לשילוב דירקטור אחד לפחות שהנו בעל ניסיון מוכח בתחומי הטכנולוגיה; כמו כן, במסגרת הוראה 301 המעודכנת שולבו גם עקרונות באזל לממשל תאגידי שפורסמו ביולי 2015.

המבקרת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה והדוח השנתי של המבקר, נכללו בדוח הכספי לשנת 2016.

למידע בנוגע לסיום כהונתו של המבקר הפנימי הראשי ומינוי מבקרת פנימית ראשית חדשה ראה פרק [המבקר הפנימי בדוח הכספי לשנת 2016](#).

הדוחות השנתיים של המבקרים הפנימיים של חברות הבנות בארץ לשנת 2016 והדוחות השנתיים של המבקרים הפנימיים של שלוחות חו"ל לשנת 2016 הוגשו לוועדת הביקורת ביום 3 באפריל 2017 ונדונו בוועדה ביום 6 באפריל 2017.

דוח המבקרת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2017 הוגש לוועדת הביקורת ביום 21 באוגוסט 2017 ונדון בוועדת הביקורת ביום 27 באוגוסט 2017 ודווח בדירקטוריון ביום 26 בספטמבר 2017.

¹ לפרטים נוספים ראה דיווח מידי על נושא משרה בכירה שחדל לכהן בתפקידו אשר פורסם על ידי הבנק ביום 1 באוקטובר 2017 (מס' אסמכתא: 01-086281-2017).

לפרטים נוספים ראה דיווח מידי על נושא משרה בכירה שחדל לכהן בתפקידו אשר פורסם על ידי הבנק ביום 1 בנובמבר 2017 (מס' אסמכתא: 01-095686-2017).

² לפרטים נוספים ראה דוח מידי על נושא משרה בכירה שחדל לכהן בתפקידו אשר פורסם על ידי הבנק ביום 20 באוגוסט 2017 (מס' אסמכתא: 01-071932-2017).

לפרטים נוספים ראה דוח מידי על נושא משרה בכירה שחדל לכהן בתפקידו אשר פורסם על ידי הבנק ביום 20 באוגוסט 2017 (מס' אסמכתא: 01-071923-2017).

³ לפרטים נוספים ראה דוח מידי על מינוי דירקטור אשר פורסם על ידי הבנק ביום 30 באוקטובר 2017 (מס' אסמכתא: 01-094777-2017).

השליטה בבנק

הבנק מוגדר, על פי הקבוע בד"ן, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק, ראה דוח מידי מתקן על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 17 באוקטובר 2017 (אסמכתא: 01-090736-2017). כן, ראה דיווח רשימת בעלי אמצעי שליטה מהותי ליום 31 במרס 2017 מיום 6 באפריל 2017 (אסמכתא: 01-01-2017-038475) ודיווח מידי על מי שהפך להיות בעל אמצעי שליטה מהותי בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה מיום 3 באוקטובר 2017 (אסמכתא: 01-01-2017-087706).

אסיפה כללית שנתית

ביום 3 באוקטובר 2017 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של הבנק אשר הוחלט בה על מינוי דירקטורים לדירקטוריון הבנק, כמפורט בפרק **שינויים בדירקטוריון** ועל מינוי מחדש של משרדי רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) וקוסט פורר גבאי את קסירר (EY) כרו"ח מבקרים משותפים של הבנק לתקופה שתחל ממועד אישור האסיפה הכללית השנתית הנוכחית ועד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק.

למידע נוסף בעניין האסיפה הכללית, ראה דיווח מידי של הבנק מיום 28 באוגוסט 2017 אודות כינוס אסיפה כללית שנתית (מספר אסמכתא: 01-074968-2017). דיווח מידי משלים של הבנק מיום 28 בספטמבר 2017 אודות כינוס אסיפה כללית שנתית (מספר אסמכתא: 01-01-086014-2017) ודיווח מידי של הבנק מיום 3 באוקטובר 2017 אודות תוצאות האסיפה הכללית (מספר אסמכתא: 01-01-087916-2017).

מבנה ארגוני

מערך ציות ואכיפה

מערך הציות כפוף לחטיבה ליעוץ משפטי. לאור השינויים הארגוניים והמינויים שבוצעו בבנק, מערך הציות ימשיך להיות כפוף עד סוף שנת 2017 לחנן פרידמן, שיהיה כיועץ המשפטי של הבנק ועומד כיום בראש חטיבת אסטרטגיה ורגולציה ואז יוכפף לראש החטיבה ליעוץ משפטי.

מערך CDO, CTO ותשתיות

ב-1 בספטמבר 2017, הוקם מערך CDO, CTO ותשתיות בכפוף לראש חטיבת לאומי טכנולוגיות. במסגרת הפעילות במערך יפעלו התחומים הבאים: CDO (Chief Data Officer), CTO (Chief Technology Officer), אחריות על פיתוח המערכות של הבנק הדיגיטלי ואחריות על פרויקט החלפת מערכות ליבה.

מינויים ופרישות

מינויים:

מר **שי בסון** מונה לתפקיד ראש חטיבת לאומי טכנולוגיות וחבר הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מ-1 בספטמבר 2017.

מר **אילן בוגנים** מונה לתפקיד ראש מערך CDO, CTO ותשתיות וחבר הנהלת הבנק, ומדווח אל ראש חטיבת לאומי טכנולוגיות החל מ-1 בספטמבר 2017.

גב' **ליאת שוב**, תמונה לתפקיד קצינת ציות ראשית וראש מערך ציות ואכיפה בבנק החל מ-1 בינואר 2018.

סיום תפקיד:

מר **זאב מורג**, המכהן כקצין ציות ראשי ונושא משרה, יסיים את תפקידו בסוף שנת 2017.

מינויים ופרישות בחברות בנות

מר **אלי קצב**, מנכ"ל בנק לאומי UK הודיע ביום 12 בספטמבר 2017 על בקשתו לסיים את כהונתו. במקומו מונה לתפקיד מר **גיל קרני**, אשר מכהן בתפקיד מנכ"ל בנק לאומי רומניה. המינוי כפוף לאישורים רגולטורים שנדרשים באנגליה.

לאור מינויו של מר **גיל קרני** לתפקיד מנכ"ל בנק לאומי UK, מונה מר **מנפרד ראוכוורגר**, ששימש עד לפני כשנה בתפקיד משנה למנכ"ל בנק לאומי רומניה, לתפקיד מ"מ מנכ"ל בנק לאומי רומניה.

מר **מאיר פילוס** מונה לתפקיד מנכ"ל לאומי שירותי שוק ההון, במקומו של מר **יוחי מרמרי** שהודיע על סיום כהונתו. מר **מאיר פילוס** צפוי להתחיל בכהונתו במהלך הרבעון הראשון של שנת 2018.

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו - ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

ראה תאור מפורט [בדוח הכספי לשנת 2016 - עמודים 314-311](#).

בתקופת הדוח פורסמו הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. מרבית ההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים, ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל. בפרק זה מפורטות הוראות אשר נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח והוראות הצפויות להיכנס לתוקף, אשר השפעתן על הבנק צפויה להיות משמעותית.

חקיקה

חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63), התשע"ז-2017 - שינוי מבנה הבורסה

ביום 6 באפריל 2017 פורסם התיקון לחוק שבנדון. מטרתו העיקרית של החוק הפיכת הבורסה לתאגיד למטרת רווח במבנה בעלות המופרדת מהגישה למסחר, המסוגל להוות תחרות משמעותית לבורסות בשווקים בינלאומיים ולזירות מסחר אלטרנטיביות בארץ ובח"ל. לצורך כך תעבור הבורסה שינוי מבני באישור בית משפט, שבסיומו תהפוך מחברה מוגבלת בערבות לחברה בעלת הון מניות, אשר יתחלק בין חברי הבורסה.

להלן עיקרי החוק:

- הגישה למסחר לא תחייב בעלות בבורסה אלא תהא מבוססת על התקשרות חוזית בין הבורסה לבין החברים.
- החל מהמועד בו יאשר בית המשפט את השינוי המבני, החזקותיהם של חברי הבורסה הקיימים, מעבר לשיעור של 5%, יורדמו ולא יקנו להם כל זכות, ותחול עליהם חובה למכור כל החזקה מעבר לשיעור זה, עד תום חמש שנים ממועד אישור הסדר כאמור, או עד מועד הנפקת מניות הבורסה בתל אביב לציבור ורישומן למסחר, לפי המוקדם.
- חברי הבורסה הקיימים יהיו זכאים לתמורה בגין מכירת החזקותיהם כאמור מתוך ההון העצמי של הבורסה, בלבד. חברי הבורסה הקיימים שימכרו את החזקותיהם, יעבירו לבורסה את מלוא ההפרש שבין תמורת המכירה שהתקבלה בידיהם, לבין שווי החזקות שנמכרו על ידם, בהתאם להון העצמי של הבורסה בהתאם לדוחותיה הכספיים לשנת 2015.
- לא יחזיק אדם אמצעי שליטה בבורסה בשיעור 5% או יותר, אלא על פי היתר החזקה שיינתן על ידי רשות ניירות ערך. בנוסף, לא ישלוט אדם בבורסה אלא על פי היתר שנתנה הרשות. בכל מקרה, תאגיד בנקאי וחבר בורסה לא יהיו רשאים לקבל היתר החזקה או שליטה בבורסה.
- הבורסה תוכל לחלק דיבידנד לבעלי המניות.
- ממשל תאגיד - מרבית הדיריקטורים יהיו בלתי תלויים. נקבע, כי כל עוד חברי הבורסה (הבנקים) מחזיקים מעל 50%, ימונו מרבית הדיריקטורים הבלתי תלויים על ידי ועדה חיצונית (הוועדה לאיתור מועמדים).
- לשר האוצר סמכות להעניק ולהתלות רישיון בורסה. חל איסור להציע שרותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך, אלא אם היא מנוהלת על ידי הבורסה.
- הבורסה תפרסם את העמלות שגובים חברי הבורסה מלקוחותיהם בפורמט בר השוואה, וחברי הבורסה נדרשים לדווח לה על עמלות אלו וכל שינוי שלהן.
- כפועל יוצא מהוראות החוק, הבנק ידרש למכור את החזקותיו בבורסה העולות על שיעור של 5%, וזאת בהתאם למתווה ובלוחות הזמנים הקבועים לעניין זה בחוק.

חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות (תיקון מס' 5), התשע"ז-2017 - חוק אשראי הוגן

ביום 9 באוגוסט 2017 פורסם תיקון לחוק הלוואות חוץ בנקאיות, המשווה בין הנורמות החלות על מלווים שאינם מוסדיים לבין הנורמות החלות על מלווים מוסדיים (מבטחים, בנקים, תאגידי עזר, סולקים וכיוצא), בין היתר בנושאים הבאים:

- חובות גילוי ללווה.
- מגבלות לעניין העלות המירבית של האשראי.
- כללים לעניין הקדמת מועד פירעון הלוואה.

החוק חל על לווים שהם יחידים. עם זאת, שר המשפטים בהסכמת שר האוצר, הנגיד ובאישור ועדת החוקה, יוכל להרחיב את תחולת החוק או חלק מסעיפיו גם לסוגי תאגידים.

החוק ייכנס לתוקף ביום 9 בנובמבר 2018, ומחייב את הבנק להיערכות הסכמית ומיכונית מתאימה.

תזכיר חוק שירותי תשלום, התשע"ז-2017

התזכיר פורסם על ידי משרד המשפטים בחודש יולי 2017 בהמשך להמלצות הוועדה לקידום השימוש באמצעי תשלום מתקדמים בישראל.

התזכיר דן בהוראות המהותיות וההגנות הצרכניות בתחום שירותי התשלום והוא מציג להסדיר שתי מערכות חוזים עקרוניות: (1) מערכת אחת - בין נותן שירות תשלום (מנפיק אמצעי תשלום או מנהל חשבון תשלום) לבין המשלם; (2) מערכת שניה - בין נותן שירות תשלום (סולק או מנהל חשבון תשלום) לבין המוטב (מקבל התשלום).

שירותי התשלום אליהם מתייחס התזכיר הינם: ניהול חשבון תשלום, הנפקה של אמצעי תשלום (חפץ או תהליך מוסכם בין נותן שירותי תשלום לבין המשלם שנועד לשם ביצוע עסקת תשלום), סליקה של עסקת תשלום (הפקדת כסף לחשבון תשלום, משיכתו מחשבון תשלום או העברתו מחשבון תשלום או לחשבון תשלום) וכל שירות נוסף שקבע שר המשפטים, בהסכמה עם שר האוצר ונגיד בנק ישראל בצו.

התזכיר מציג להחליף את חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986, בחוק עדכני המשקף את ההתפתחויות הטכנולוגיות בתחום, והוא מתבסס גם על האסדרה האירופאית בהתאם לעקרונות שנקבעו ב-PSD (Payment Service Directive).

ישום החוק, אם יתקבל, צפוי לחייב את הבנק להיערכות מתאימה.

מכתב הפיקוח על הבנקים לגבי התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן

בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב הדן בהתייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. המכתב הנוכחי, אשר פורסם ביום 13 ביוני 2017, מרחיב את מכתבו האמור של בנק ישראל.

במסגרת ההרחבה מובהר, כי הפיקוח מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחדשת של מיקומן הגיאוגרפי.

הפיקוח יאשר לתאגיד בנקאי הקלות בנושא הלימות ההון בגין ישום של תכנית להתייעלות בנושא הנדל"ן, בכפוף לתנאים שונים שפורטו במכתב.

ההקלה במדידת ההון הרגולטורי תופחת לתקופת הזמן של תכנית התייעלות. בתום פרק זמן זה יימדד ההון הרגולטורי בלא ההשפעות של ההקלה.

תוקף מכתב עידוד התייעלות מינואר 2016 הוארך בשנה וחצי נוספות עד ליום 30 ביוני 2018. הארכת תוקף המכתב תאפשר לתאגיד הבנקאי: (א) לבחון ולבצע תכנית התייעלות בתחום הנדל"ן ו-(ב) להרחיב את תכנית התייעלות בתחום כוח האדם.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ז-2017

התיקון לכללים פורסם ברשומות ביום 24 באוגוסט 2017.

להלן עיקרי התיקון:

- חובה להעניק הנחה בתעריף העמלה של שירות הניתן באמצעות ערוץ ישיר, בהשוואה לתעריף העמלה עבור אותו שירות הניתן באמצעות פקיד. יש להציג בנספח מרכז השוואה בין תעריפי הערוץ הישיר לבין תעריפי פקיד.
  - הסדרת נושא עמלת משיכת מזומן ממכשירים אוטומטיים.
  - הכללים תוקנו באופן המאפשר לגבות עמלה גבוהה יותר מלקוח מזדמן המבצע פעילות בטלר.
- לפי הערכה, התיקון צפוי להביא להפחתה בהיקף העמלות הנגבות על ידי הבנק בהתאם לכללים אלה.

סיוטת תיקון להוראה ניהול בנקאי תקין 315 - "הפרשה נוספת לחובות מסופקים"

ביום 6 ביוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים את הטייטה שבנדון. על פי התיקון, יידרש הבנק לעמוד במגבלת החבות הענפית, כך שהחבות לענף מסוים לא תעלה על שיעור של 20% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי.

לגבי ענף "בינוי נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרי בנייה" קובעת הטייטה, כי בתנאים מסוימים יהיה התאגיד הבנקאי רשאי לקבוע את שיעור המגבלה על סך 22%. במקביל בוטלה הדרישה לביצוע הפרשה נוספת והפרשה כללית במקרה של חריגה מהמגבלות המפורטות בהוראה, לאור חוסר האפקטיביות של הפרשות אלו וכחלק מהשאיפה להקל ולפשט ברגולציה. במקום הפרשה

כאמור נדרש תאגיד בנקאי, שנוצרה אצלו חריגה מהמגבלות המפורטות בהוראה להודיע על כך לפיקוח על הבנקים ללא דיחוי, יחד עם תכנית לביטול החריגה בהקדם האפשרי.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך) (תיקון), התשע"ח-2017

ביום 31 באוקטובר 2017 פורסם ברשומות התיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך), התשס"ט-2009. בהמשך לאמור בדוח השנתי לעניין התקנות כאמור, לא נכללה בנוסח שפורסם המגבלה שנכללה בסיטת התקנות לעניין השיעור המרבי של עמלת הרכישה או המכירה שתשולם לתאגיד שיש בינו לבין אחד מחברי קבוצת המשקיעים הסכם למתן שירותי ניהול או תפעול.

נושאים נוספים

יזמות חקיקה שונות בתחום הגברת התחרותיות בשוק האשראי הקמעונאי

בתקופה האחרונה הושם דגש מיוחד על חקיקה המעודדת את התחרות, בעיקר בכל הנוגע לתחום האשראי הקמעונאי. מגמה זו משתקפת בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 (כמפורט בדו"ח הכספי לשנת 2016); וכן בהוראות וביזמות חקיקה נוספות אשר נועדו להקל על כניסתם לשוק של שחקנים חדשים, בין היתר, באמצעות הגדלת המקורות שיעמדו לרשותם, קביעת מדרגות רגולטוריות מקלות, ומתן הקלה בהתחברות למערכות התשלומים והסליקה.

להלן מספר דוגמאות להוראות שנועדו לעודד את התחרות כאמור:

- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ז-2016, שנכנס לתוקף ביום 1 ביוני 2017, וקובע מסגרת כוללת להסדרת שוק האשראי החוץ-בנקאי והחוץ-מוסדי בישראל;
- החלטת רשות ההגבלים העסקיים בדבר העברת פרוטוקול התקשורת המשמש לביצוע עסקאות בכרטיסי חיוב לידי כלל השחקנים בשוק;
- טיוטת כללים של הפיקוח על הבנקים להסדרת מעמדו ופעולתו של סולק מתארח;
- הצעת אסדרה להתרת מימון הלוואות המונים לתאגידים בפטור מתשקיף (Peer to Business Lending P2B);
- הצעה לעדכונים בכללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים;
- קול קורא שפרסם משרד האוצר לקבלת מידע בכל הנוגע להקמת Regulatory Sandbox אשר יאפשר סביבה רגולטורית מקלה ומותאמת לחברות פינטק;
- השינויים הנ"ל, לצד יוזמות שמוביל בנק ישראל, כגון: בניית מאגר נתוני אשראי, עידוד התייעלות המערכת הבנקאית וקידום רגולציה תומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית בערוצים ישירים, צפויים להשפיע בשנים הקרובות על שוק הבנקאות בישראל.

ועדת החקירה הפרלמנטרית להתנהלות המערכת הפיננסית בהסדרי אשראי ללווים עסקיים גדולים

ביום 5 ביולי 2017 אישרה מליאת הכנסת את הצעת ועדת הכנסת לעניין הקמתה של ועדת חקירה פרלמנטרית בראשות יו"ר ועדת הכלכלה, ח"כ איתן כבל, אשר תדון בהתנהלות הבנקים, הגופים המוסדיים והרגולטורים בעניין הקצאות אשראי ללווים עסקיים גדולים משנת 2003 ואילך. ועדת החקירה תניח על שולחן הכנסת, עם סיום דיוניה, דוח המפרט את פעולותיה ומסקנותיה.

שב"א - פטור מאישור הסדר כובל - החלטת רשות ההגבלים העסקיים מיום 24 בספטמבר 2017

ביום 24 בספטמבר 2017 נתנה רשות ההגבלים העסקיים פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין חברת שב"א לבין בעלי המניות של החברה, ובהם בנק לאומי. בתנאי הפטור נקבעו, בין היתר, עניינים אלה:

- שב"א תעביר, בתחילת שנת 2018 וללא תמורה, את כל זכויותיה בפרוטוקול אשראית EMV לעמותה שתוקם על ידי שב"א ומשתמשים נוספים שיצורפו כחברים בעמותה. החל ממועד העברת הזכויות בפרוטוקול, שב"א תחדל מלעסוק בפעילות הפרוטוקול (למעט שירותי תפעול לפרק זמן מוגבל).
- דרישות החיבור למערכות שב"א תהיינה שוויוניות. שב"א לא תסרב לבקשה של כל גוף להתחבר למערכותיה אם הוא עומד בדרישות החיבור.
- בוטלה מגבלת חלוקת הדיבידנדים לבעלי המניות בשב"א. החל מתום שנת 2019 או מהמועד בו תחדל שב"א לספק שירותים כלשהם לעמותה, לפי המוקדם, רשאית שב"א לחלק דיבידנד לבעלי מניותיה אם התקיימו תנאים אלה: זכויות שב"א בפרוטוקול הועברו לעמותה וכן לא קיים בעל מניות המחזיק בשב"א מעל 10% מאמצעי השליטה. בהחלטה נקבע הסדר מיוחד לגבי חלוקת העודפים שנצברו בשב"א נכון למועד מתן ההחלטה, אשר יועברו לבעלי המניות הקיימים.

דירוג אשראי

להלן דירוג האשראי של המדינה והבנק ליום 10 בנובמבר 2017:

טווח קצר	תחזית	טווח ארוך	חברת דירוג	
P-1	stable	A1	Moody's	מדינת ישראל
A-1	positive	A+	S&P	
F1+	stable	A+	Fitch	
P-1	stable	A2	Moody's	בנק לאומי: מט"ח
A-2	positive	A-	S&P	
F1	stable	A	Fitch	
-	stable	AAA	S&P מעלות	דירוג מקומי (בישראל)
P-1	stable	Aaa	מידרוג	

- ב-14 בפברואר 2017 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-19 במרס 2017 סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-21 ביוני 2017 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-6 באוגוסט 2017 סוכנות הדירוג S&P העלתה את תחזית מדינת ישראל ל positive.
- ב-9 באוגוסט 2017 סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-14 באוגוסט 2017 סוכנות הדירוג מידרוג אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.
- ב-24 באוקטובר 2017 סוכנות הדירוג S&P העלתה את תחזית הבנק ל positive.
- ב-24 באוקטובר 2017 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.64	2,154	240,226	3.15	1,842	236,851
בישראל					
4.01	229	23,188	4.51	250	22,530
מחוץ לישראל					
3.67	2,383	263,414	3.27	2,092	259,381
סך הכל ^(ד)					
אשראי לממשלה					
4.49	6	543	3.77	6	646
בישראל					
-	-	22	-	-	-
מחוץ לישראל					
4.32	6	565	3.77	6	646
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
1.03	19	7,387	1.50	22	5,907
בישראל					
2.80	5	723	5.31	5	384
מחוץ לישראל					
1.19	24	8,110	1.73	27	6,291
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.11	9	32,991	0.10	12	46,081
בישראל					
0.07	1	6,083	0.24	2	3,347
מחוץ לישראל					
0.10	10	39,074	0.11	14	49,428
סך הכל					
נ"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.32	1	1,243	-	-	1,006
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.32	1	1,243	-	-	1,006
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ה)					
0.89	144	65,008	0.69	112	65,052
בישראל					
2.28	29	5,122	2.50	29	4,692
מחוץ לישראל					
0.99	173	70,130	0.81	141	69,744
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ו)					
0.30	9	12,103	0.67	13	7,822
בישראל					
4.73	1	86	2.61	1	155
מחוץ לישראל					
0.33	10	12,189	0.70	14	7,977
סך הכל					
2.67	2,607	394,725	2.35	2,294	394,473
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
6,979			6,987		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
33,119			38,788		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ז)					
2,607			440,248		
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות					
3.04	265	35,224	3.74	287	31,108
מחוץ לישראל					

הערות ראה [עמוד 216](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.58)	(346)	238,294	(0.39)	(235)	244,048
בישראל					
(0.03)	(6)	89,294	(0.03)	(9)	107,165
לפי דרישה					
(0.92)	(340)	149,000	(0.66)	(226)	136,883
לזמן קצוב					
(0.76)	(34)	17,920	(0.99)	(37)	14,993
מחוץ לישראל					
(0.18)	(2)	4,360	(0.46)	(6)	5,210
לפי דרישה					
(0.95)	(32)	13,560	(1.27)	(31)	9,783
לזמן קצוב					
(0.59)	(380)	256,214	(0.42)	(272)	259,041
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(2.75)	(1)	147	(2.87)	(1)	141
בישראל					
-	-	551	-	-	500
מחוץ לישראל					
(0.57)	(1)	698	(0.63)	(1)	641
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	-	-	-	42
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	-	-	-	42
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.26)	(3)	4,696	(0.34)	(3)	3,557
בישראל					
-	-	21	-	-	28
מחוץ לישראל					
(0.25)	(3)	4,717	(0.34)	(3)	3,585
סך הכל					
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(0.59)	(1)	672	-	-	425
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(0.59)	(1)	672	-	-	425
סך הכל					
אגרות חוב					
(4.27)	(252)	23,981	(1.85)	(100)	21,751
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(4.27)	(252)	23,981	(1.85)	(100)	21,751
סך הכל					
(0.89)	(637)	286,282	(0.53)	(376)	285,485
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		80,462			87,006
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
		6,496			6,624
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
		31,229			28,216
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
(637)		404,469	(376)		407,331
סך כל ההתחייבויות					
		30,354			32,917
סך כל האמצעים ההוניים					
(637)		434,823	(376)		440,248
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.78	1,970		1.82	1,918	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
1.95	1,739	359,501	1.85	1,668	363,365
בישראל					
2.65	231	35,224	3.25	250	31,108
מחוץ לישראל					
2.01	1,970	394,725	1.96	1,918	394,473
סך הכל					
(0.74)	(34)	18,492	(0.96)	(37)	15,521
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

הערות ראה [עמוד 216](#).

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.29	5,885	239,641	3.48	6,123	235,863
בישראל					
4.02	693	23,096	4.11	713	23,229
מחוץ לישראל					
3.35	6,578	262,737	3.53	6,836	259,092
סך הכל ^(ט)					
אשראי לממשלה					
3.72	13	468	3.83	18	629
בישראל					
-	-	7	-	-	-
מחוץ לישראל					
3.67	13	475	3.83	18	629
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
0.83	50	8,036	1.82	64	4,707
בישראל					
2.50	13	696	4.39	17	519
מחוץ לישראל					
0.96	63	8,732	2.07	81	5,226
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.11	26	32,640	0.10	35	45,656
בישראל					
0.07	3	5,520	0.11	4	4,771
מחוץ לישראל					
0.10	29	38,160	0.10	39	50,427
סך הכל					
נ"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.18	2	1,488	0.13	1	1,038
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.18	2	1,488	0.13	1	1,038
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ד)					
0.94	422	60,228	0.82	382	62,430
בישראל					
2.00	74	4,935	2.44	97	5,307
מחוץ לישראל					
1.02	496	65,163	0.94	479	67,737
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ד)					
0.67	54	10,764	0.67	44	8,703
בישראל					
2.73	1	49	1.67	2	160
מחוץ לישראל					
0.68	55	10,813	0.69	46	8,863
סך הכל					
2.50	7,236	387,568	2.55	7,500	393,012
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
6,114			6,676		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
36,926			37,541		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ה)					
7,236	430,608		7,500	437,229	
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל					
3.06	784	34,303	3.28	833	33,986

הערות ראה עמוד 216.

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.47)	(848)	239,952	(0.49)	(877)	240,352
בישראל					
(0.01)	(10)	89,668	(0.03)	(24)	101,761
לפי דרישה					
(0.74)	(838)	150,284	(0.82)	(853)	138,591
לזמן קצוב					
(0.77)	(96)	16,614	(0.86)	(102)	15,762
מחוץ לישראל					
(0.22)	(6)	3,633	(0.45)	(16)	4,779
לפי דרישה					
(0.93)	(90)	12,981	(1.05)	(86)	10,983
לזמן קצוב					
(0.49)	(944)	256,566	(0.51)	(979)	256,114
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(2.62)	(3)	153	(2.51)	(3)	160
בישראל					
-	-	602	-	-	605
מחוץ לישראל					
(0.53)	(3)	755	(0.52)	(3)	765
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	-	-	-	40
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	-	-	-	40
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.24)	(8)	4,465	(0.40)	(12)	4,031
בישראל					
-	-	17	-	-	19
מחוץ לישראל					
(0.24)	(8)	4,482	(0.40)	(12)	4,050
סך הכל					
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(0.31)	(2)	854	(0.34)	(1)	393
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(0.31)	(2)	854	(0.34)	(1)	393
סך הכל					
אגרות חוב					
(3.40)	(620)	24,429	(3.29)	(549)	22,369
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(3.40)	(620)	24,429	(3.29)	(549)	22,369
סך הכל					
(0.73)	(1,577)	287,086	(0.73)	(1,544)	283,731
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		78,611			87,182
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
		6,152			6,329
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
		29,239			27,635
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
(1,577)		401,088	(1,544)		404,877
סך כל ההתחייבויות					
		29,520			32,352
סך כל האמצעים ההוניים					
(1,577)		430,608	(1,544)		437,229
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.76	5,659		1.83	5,956	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
1.88	4,971	353,265	1.95	5,225	359,026
בישראל					
2.68	688	34,303	2.88	731	33,986
מחוץ לישראל					
1.95	5,659	387,568	2.03	5,956	393,012
סך הכל					
(0.74)	(96)	17,233	(0.83)	(102)	16,386
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

הערות ראה עמוד 216.

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
4.70	600	51,941	1.26	149	47,460
(3.56)	(359)	40,828	(1.04)	(90)	34,617
1.14			0.22		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.38	1,503	254,727	2.44	1,612	266,736
(0.35)	(163)	184,941	(0.28)	(139)	198,360
2.03			2.16		
מטבע חוץ					
1.82	239	52,833	2.02	246	49,169
(0.77)	(81)	42,021	(1.19)	(110)	36,987
1.05			0.83		
סך פעילות בישראל					
2.63	2,342	359,501	2.23	2,007	363,365
(0.90)	(603)	267,790	(0.50)	(339)	269,964
1.73			1.73		

הערות ראה [עמוד 216](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2016			2017		
שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
3.20	1,227	51,380	3.45	1,233	47,836
(2.47)	(780)	42,291	(2.71)	(725)	35,739
0.73			0.74		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.40	4,504	250,707	2.40	4,724	263,341
(0.34)	(467)	185,562	(0.30)	(438)	193,510
2.06			2.10		
מטבע חוץ					
1.88	721	51,178	1.98	710	47,849
(0.74)	(234)	42,000	(0.98)	(279)	38,096
1.14			1.00		
סך פעילות בישראל					
2.44	6,452	353,265	2.48	6,667	359,026
(0.73)	(1,481)	269,853	(0.72)	(1,442)	267,345
1.71			1.76		

הערות ראה [עמוד 216](#).

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

2017 לעומת 2016		2016 לעומת 2017			
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי ^(ה)	שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל שינוי ^(ה)	מחיר	כמות
				מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
238	336	(98)	(312)	(286)	(26)
בישראל					
20	16	4	21	28	(7)
מחוץ לישראל					
258	352	(94)	(291)	(258)	(33)
סך הכל					
נכסים נושאי ריבית אחרים					
(23)	(65)	42	(23)	(32)	9
בישראל					
29	34	(5)	1	16	(15)
מחוץ לישראל					
6	(31)	37	(22)	(16)	(6)
סך הכל					
264	321	(57)	(313)	(274)	(39)
סך כל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
29	28	1	(111)	(117)	6
בישראל					
6	12	(6)	3	10	(7)
מחוץ לישראל					
35	40	(5)	(108)	(107)	(1)
סך הכל					
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
(68)	(7)	(61)	(153)	(139)	(14)
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(68)	(7)	(61)	(153)	(139)	(14)
סך הכל					
(33)	33	(66)	(261)	(246)	(15)
סך הכל הוצאות הריבית					
297	288	9	(52)	(28)	(24)
סך הכל בנטו					

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבעי ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה בסך של (97) מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2016 - 619 מיליון ש"ח).
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (ט) עמלות לתקופה של שלושה חודשים ותשעה חודשים בסך של 214 מיליון ש"ח ו-320 מיליון ש"ח, בהתאמה, נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (30 בספטמבר 2016 - 206 מיליון ש"ח ו-345 מיליון ש"ח, בהתאמה).